

Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje UM

Zapisnik skupščine članov Centra, ki je potekala

v ponedeljek, 4.4.2022, med 10.00 in 12.00 uro

v spletnem okolju ZOOM.

Prisotni: izr. prof. dr. Lučka Lorber, zasl. prof. dr. Jože Gričar, zasl. prof. dr. Marjan Skalicky, zasl. prof. dr. Adolf Šostar, zasl. prof. dr. Peter Umek, izr. prof. dr. Jelka Gorišek Planinšek, zasl. prof. dr. Peter Glavič, izr. prof. dr. Marjeta Ciglencečki, prof. dr. Darja Piciga, prof. dr. Zmago Turk, zasl. prof. dr. Šime Ivanjko, prof. dr. Andrej Polajnar, prof. dr. Matjaž Klemenčič, izr. prof. Borut Gorišek, Jelka Reberšek Gorišek, dr. med.,spec., izr. prof. dr. Jože Nemeč, prof. dr. Maksimiljan Feguš, prof. dr. Jožica Knez Riedl, zasl. prof. dr. Matjaž Mulej, prof. dr. Vladislav Rajkovič, dr. Darja Piciga, prof. dr. Marjan Logar, Nataša Marinič Perovič, Vanja Borovac

Opravičeno odsotni: prof. dr. Majda Sfiligoj Smole, prof. dr. Vladimir Kenda, prof. dr. Janko Belak, zasl. prof. dr. Rudolf Pušenjak, zasl. prof. dr. Silvo Devetak.

Dnevni red:

1. Pregled uresničevanja sklepov zadnje seje, zasl. prof. dr. Peter Glavič
2. Poročilo o delu IO in delovnih skupin od zadnje skupščine, člani IO in vodje delovnih skupin
3. Dostopnost informacijske tehnologije visokošolskim učiteljem UM in mednarodne prakse, zasl. prof. dr. Jože Gričar
4. Zaključki in predlogi 2. in 3. delavnice o prihodnosti Evrope, zasl. prof. dr. Peter Glavič
5. Predstavitev novih članov CZPUVU UM, zasl. prof. dr. Peter Glavič

6. Ocena kakovosti življenja upokojenih članic in članov Zdravniške zbornice Slovenije za leto 2022, zasl. prof. dr. Zmago Turk

7. Razno

- Virtualna mednarodna konferenca IRDO – Družbeno odgovorna družba 2022, ki bo potekala 2.6.2022 in 3.6.2022
- Izraz podpore Ukrajini, predlog pripravita zasl. prof. dr. Peter Glavič in dr. Darja Piciga
- Pobuda za posvet Pacientova pravica do zdravljenja, april 2022, zasl. prof. dr. Zmago Turk in Jelka Reberšek Gorišek, dr. med.,spec.

Ad. 1.

Zasl. Prof. dr. Peter Glavič je predstavil pregled uresničevanja sklepov zadnje Skupščine članov CZPUVU.

SKLEP 1

Potrdi se pregled uresničevanja sklepov zadnje Skupščine članov CZPUVU.

Ad. 2.

Zasl. prof. dr. Peter Glavič je predstavil delo Izvršnega odbora in komisij. Prof. dr. Ludvik Trauner je odstopil z mesta predsednika komisije, zamenjala ga je prof. dr. Darja Piciga. UKM nam je namenila za naše delo Glazarjevo knjižnico. Srečali smo se z nosilci projekta starosti prijazna univerza, ki poteka na Univerzi v Ljubljani.

Predstavil je še dejavnosti v marcu in aprilu ter načrtovanje aktivnosti v maju.

- Izveden je bil sestanek s prorektorico za študente, Nino Kotnik in sprejet sklep o medgeneracijskem sodelovanju
- Sprejet je bil predlog dejavnosti v marcu in aprilu:
 - Posvet Medicina, pravo in družba, UM, 25. 3. 2022
 - Skupščina CZPUVU UM, ponedeljek, 4. april
 - Okrogla miza, Pacientova pravica do zdravljenja, april, 2022
 - Skupina za e-učenje in e-izobraževanje, CZPUVU, 11. maj 2022

- 2. kongres Evropske zveze zaslužnih profesorjev, *The Capital of knowledge* v Neaplju 28–30. 4. 2022 (žal se ga ne bomo udeležili)
- Medgeneracijsko sodelovanje, Živa knjižnica, Glazarjeva knjižnica, maj 2022
- IRDO konferenca, 2. in 3. junij 2022
- Sodelovanje z Društvom univerzitetnih profesorjev Maribor.

Neizvedene dejavnosti:

- Ni bil razvit noben študijski program vseživljenjskega izobraževanja, vključno z Varstvom okolja
- V financiranje ni bil prijavljen noben raziskovalni projekt
- Z vodstvom UM nismo uspeli doseči dogovorov o
 - Izpolnjevanju nekaterih načel starosti prijazne univerze
 - Ponovni vključitvi *Inovativne trajnostne in družbeno odgovorne Univerze v Mariboru* v program dela UM
 - Program razogljčenja UM do leta 2030 oz. 2050
 - Pravice upokojenih profesorjev glede ohranitve spletnega naslova @um.si in dostopa do informacijsko-komunikacije tehnologije UM
 - Dr. Boris Cizelj o pobudi za sodelovanje s SIS EGIZ pri ustvarjanju baze ekspertov seniorjev:
 - SIS EGIZ še ni uspel zagotoviti financiranja za Bazo ekspertov seniorjev. Računamo, da bomo do junija stvar dokončno razčistili in potem zastavili skupno akcijo!

SKLEP 2

Člani so se seznanili z delom Izvršnega odbora CZPUVU in ga potrdili.

Izr. prof. dr. Lučka Lorber je predstavila delo komisije za e-učenje in e-izobraževanje. (v prilogi).

Zasl. prof. dr. Jože Gričar je povedal o pismu z Ministrstva za enake možnosti, pohvalil občine Slovenj Gradec ter Trebnje in sosednjih občin, ki so pripravili Kažipot za 55+. Gre za majhne občine, ki se povezujejo. Ministrstvo predlaga Združenju občin Slovenije, da bi uvedli Kažipot za 55+ v vseh občinah v Sloveniji. Pridružile so se nove občine in predstavitev bo 30.9. v organizaciji občine Slovenj Gradcu kot zoom konferenca.

Zasl. prof. dr. Zmago Turk je povedal, da so znotraj Zdravniške zbornice organizirali Svet za starejše upokojene zdravnike. Vse splošno stanje upokojenih zdravnikov je zadovoljivo, kljub epidemiji COVID-a. Zadovoljni z aktivnostmi in stiki z okoljem. Ocena stopnje zmogljivosti je ostala enaka kot pred dvema letoma. Z zdravstveno oskrbo večina nima težav in zadovoljni so s svojimi pokojninami.

Prof. dr. Majeta Ciglencečki je predstavila delo njene komisije. Zbiranje spominov ni rodilo veliko sadov. Z dr. Jernejo Ferlež z UKM sodelujejo, da bi več teh objav pripravili za splet. Spodbudi k sodelovanju pri Zreli univerzi pri FF.

Zasl. prof. dr. Peter Glavič predstavi delo 4. skupine za trajnostni razvoj. Člani: Peter Glavič (vodja), zasl. prof. dr. Matjaž Mulej, zasl. prof. dr. Božidar Hribernik, prof. dr. Andrej Polajnar; Obravnavali so:

- Bodoči trajnostni razvoj države in družbe – raziskave, razvoj, inovacije;
- Inovativna trajnostna in družbeno odgovorna Univerza v Mariboru
- načrt neto ničelnih izpustov do leta 2050 in akcijski načrt za 55-odstotno znižanje izpustov do leta 2030;
- demografske spremembe in vzdržnost javnih financ;
- dejavno staranje v Sloveniji (vzpon na evropskem indeksu, daljši čas zdravega staranja)
- staranje v Evropi (v povezavi s podatki Eurostata)
- prihodnost Evrope – zelena, digitalna, uspešna, pravična in povezana; konferenca o prihodnosti Evrope
- Izpolnjevanje 17 ciljev trajnostnega razvoja OZN
- Družbeni in ekonomski kazalci in
- Sodelovanje v strateški skupini Sveta za razvoj SAZU, Inženirske akademije Slovenije in Medicinske akademije pri:
- pobuda predsednika republike *Trideset let Slovenije in kako naprej* – analiza in predlogi bodočega delovanja države
- Načrtu za okrevanje in odpornost,
- Raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2021–2030
- Nacionalnem programu visokega šolstva 2021–2030
- Sodelovanje v javnih razpravah iz teh področij

- Sodelovanje pri programu in organizaciji 17. mednarodne spletne konference IRDO o *Družbeno odgovorni družbi 2022: zeleni, digitalni in vključujoči prehod: kako ga izpeljati?* 2.–3. 6. 2022.

Zasl. prof. dr. Adolf Šostar je predstavil delo 5. skupine za varstvo okolja. Sodelovali so predvsem s skupino za trajnostni razvoj. Več predavanj ni bilo mogoče še izvesti. Pripravili so material predvsem s področja zelenih tehnologiji in trajnostne mobilnosti. Oboje povezano s projekti iz gospodarstva. Projekti so v pripravi. So sodelovali tudi v delavnicah o prihodnosti Evrope.

Prof. dr. Darja Piciga je predstavila okolijske spremembe v zadnjem obdobju. Precejšnji premik na področju spremljanja okolijskih izzivov v EU. Več o tem bo na konferenci IRDO. Na tem področju je razvoj zelo hiter in obenem tudi naše znanje o učinkovanju. Z veseljem se bodo povezovali tudi z drugimi skupinami. (Program v prilogi).

SKLEP 3

Skupščina sprejema poročila o delu Izvršnega odbora in delovnih skupin.

Ad. 3.

Zasl. prof. dr. Jože Gričar je predstavil pomen IT tehnologije v času epidemije COVID.

Kako so dvoletne izkušnje s pandemijo Covid po vsem svetu spremenile poglede na pomen razpoložljivosti informacijske tehnologije (IT) za delo in življenje aktivnih in upokojenih oseb?

Povečala se je potreba po uporabi IT, potrebno je več znanja za njeno uporabo, v naslednjih letih bo vse to še večje, še bolj nujno. Primeri: e-nakupi, e-bančništvo, e-uprava, sestanki na daljavo.

Kako pospešeno digitaliziranje procesov v družbi vpliva na univerze in izrabljanje njihovega možnega prispevka k razvoju digitalizirane družbe?

Potrebno je zagotavljati IT vsem in jim pomagati pri usposabljanju za njeno uporabo. Tudi upokojenim sodelavcem. Univerza je lahko zgled za to, KAJ in KAKO narediti.

Zasl. prof. dr. Jože Gričr je pripravil predlog, da bi ostali profesorji imeli enake možnosti kot zaslužni ob odhodu v pokoj.

Kaj pomeni »razpoložljivost univerzitetne IT«?

Gre za tri stvari:

Uporaba nespremenjenega e-naslova in možnost dostopa do baz podatkov.

Razpoložljivost vseh vrst tehnologije univerze; tudi IT za sestanke na daljavo.

Zagotavljanje pomoči pri namestitvi in uporabi IT, kontaktna oseba za pomoč.

Kako je mogoče pojasniti razlike med stališči (policy) univerz po svetu, ko gre za vprašanje razpoložljivosti univerzitetne IT upokojenim profesorjem?

Na podlagi zbranih podatkov tega ni mogoče ugotoviti. Nobena izmed univerz, ki ob upokojitvi e-naslov ukinejo, ne pojasnjuje, zakaj to naredijo. Vrsta univerz, na katerih e-naslov upokojenca ostaja nespremenjen, izjavlja, da je to v znak zahvale upokojenecem za opravljeno delo. Nekatere univerze objavljajo, da je potreben pogoj za to najmanj 10 let dela na univerzi.

Zakaj se razlikuje dve skupini upokojenih visokošolskih učiteljev, ko gre za vprašanje razpoložljivosti univerzitetne IT: zaslužne in tiste, ki tega naziva nimajo?

Edino možno pojasnilo je domneva, da so bila pravila določena pred leti, ko so bile razmere drugačne. Ene univerze se prilagajajo spremenjenim razmeram, druge ne.

Kako vzpostaviti e-povezavo z upokojenimi visokošolskimi učitelji na fakultetah univerze?

Predlog dekanom fakultet, da za povezavo s *Centrom* poleg že imenovane predstavnice / imenovanega predstavnika imenujejo še osebo, ki na fakulteti vzdržuje stike z upokojenimi visokošolskimi učitelji fakultete.

Kateri izmed upokojenih visokošolskih učiteljev univerze želijo, da po upokojitvi razpoložljivost informacijske tehnologije ostane nespremenjena?

Ne vemo. Potrebno jih je vprašati.

Kako lahko člani skupine *Razpoložljivost univerzitetne informacijske tehnologije za upokojene visokošolske učitelje* pomagajo iskati odgovore na ta vprašanja?

Z odpiranjem vprašanj in ponujanjem predlogov. Skupina je predlagala, da se v zvezi z uporabo univerzitetne IT izenači položaj upokojenih visokošolskih učiteljev s položajem zaslužnih profesorjev.

Prof. dr. Matjaž Klemenčič meni, da mora imeti vsak aktiven raziskovalec avtomatično pravico do dostopa do IT tudi po upokojitvi.

Sklep 4

Skupščina sprejme predloge skupine Dostopnost informacijske tehnologije visokošolskim učiteljem UM in mednarodne prakse in z njimi seznanili rektorja.

Ad.4.

Zasl. prof. dr. Peter Glavič predstavi zaključke 2. in 3. delavnice o prihodnosti Evrope.

Nekaj misli o Evropi prihodnosti:

- Učvrstitev odgovornosti posameznikov, lastnikov kapitala in upravljalcev, politikov v prid splošne blaginje; spremljati in presojeti njihove kredibilnosti ter ustrezno ukrepanje (s pozitivno in negativno selekcijo) oz. ocenjevanje njihove bonitete na osnovi kriterijev, usklajenih s trajnostnim razvojem;
 - Dosledno uveljavljati načelo previdnosti v projektih, povezanih z inovacijami (predvsem na področju farmacije, gospodarjenja z vodo in gozdovi, živinoreje, poljedelstva, prehranske industrije, informatike);
 - Prepoznavanje in preprečevanje manipulacij na zgoraj omenjenih področjih, razvijati in upoštevati sisteme zgodnjih opozoril;
 - Vzpodbuditi in okrepiti vseživljenjsko izobraževanje vseh generacij o pomenu trajnostnega razvoja in odgovornega ravnanja z našim okoljem;
 - Oblikovanje platforme v sodelovanju z visokošolskimi institucijami z okoljskimi rešitvami za vse generacije, uskladitev ekološkega in družbenega delovanja)
- Poročilo je bilo posredovano tudi na platformo.

Kako naj EU pristopi k reševanju Podnebne in trajnostne krize

Potrebno je hitreje in bolj učinkovito uvajati:

- Krožno gospodarstvo in manj odpadkov;
- Obnovljive vire energije in snovi, energijsko in snovno učinkovitost;
- Trajnostno mobilnost, manj avtomobilskega in letalskega prevoza z podporo železniškemu prevozu (z boljšo organizacijo medmestnega prometa, večjo pogostostjo vlakov in spalniki)
- Večjo izkoriščenostjo vozil (soporaba vozil) in e-mobilnostjo v kombinaciji z razpršenimi OVE in shranjevanjem energije, kot je model trajnostnega energetskega kroga za gospodinjstva in organizacije;
- Delom in izobraževanjem na daljavo (študij, izpiti in zagovori vseživljenjsko učenje, sestanki, posvetovanja, turizem).

Nujni so horizontalni ukrepi za vsa zgornja področja; izobraževanje in raziskovanje, obdavčevanje, ne –trajnostne rabe virov, spodbude za razvoj in prenos dobrih praks, spremembe življenjskih stilov in opustitev »kulture« potrošništva.

- Visokošolske institucije v EU naj zagotovijo medgeneracijsko vseživljenjsko izobraževanje in ciljne raziskave za trajnostne prehode in okolijske izzive
- Akcijsko usmerjati pobudo (povezovati sodelovanje – mreženje visokošolskih institucij pri oblikovanju platforme z znanjem, nasveti in okolijskimi rešitvami za vse generacije;
- Namen je ozaveščanje, vzpodbujanje in osebno ukrepanje za znižanje okolijskega odtisa
- Cilj je vzpodbuditi individualno odgovornost in proaktivno delovanje

Sklep 5

Skupščina sprejema poročilo in zaključke delavnic h Konferenci o prihodnosti Evrope.

Ad. 5

Zasl. prof. dr. Peter Glavič predstavi nove člane Centra za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje; zasl. prof. dr. Ludvik Toplak (Nataša Marinič Petrovič opozori, da podpisane pristopne izjave ni posređoval), zasl. prof. prof. dr. Šime Ivanjko, zasl. prof. dr.

Breda Pečovnik Balon, prof. Borut Gorišek in viš. pred. Jelka Reberšak Gorišek, dr. Darja Piciga.

Centru se lahko pri njegovem delovanju v konkretnih primerih na povabilo izjemoma pridružijo strokovnjaki in profesorji domačih in tujih univerz.

Sklep 6

Člani centra se seznanijo z novimi člani in jih potrdijo.

Ad. 6

Prof. dr. Zmago Turk pove, da so opravili anketo med zdravniki in zobozdravniki in podaja rezultate ankete. Vsesplošno stanje kakovosti upokojenih zdravnikov in zobozdravnikov je zadovoljivo. Kljub omejevanju stikov zaradi epidemije Covid 19 nas veseli, da je večina zadovoljna s stiki z najbližjimi (81 %) in druženji s prijatelji (64 %). Prav tako jih večina navaja, da redno izvajajo prostočasne aktivnosti. Ocena zdravstvenega stanja anketirane skupine se je v primerjavi z letom 2019 sicer rahlo poslabšala, vendar nas hkrati veseli, da je ocena stopnje zmogljivosti ostala približno enaka. Tako lahko večina prehodi 400 m brez težav (77%), sledi pogovoru brez slušnega aparata (78%) in bere dnevno časopisje (91 %).

Pove, da je zraven zdravja izjemno pomembna tudi zdravstvena oskrba – s katero več kot polovica anketiranih nima težav. Nazadnje je velika večina (90%) zadovoljna z višino svoje pokojnine, zaradi česar lahko sklepamo, da so zadovoljni s svojim materialnim stanjem.

Namen ankete je dosežen, saj nam subjektivna ocena različnih področij življenja upokojenih zdravnikov in zobozdravnikov dala celovit pregled v kakovost njihovega življenja.

Ad. 7

Virtualna mednarodna konferenca IRDO

Virtualna mednarodna konferenca IRDO potekala bo 2.6.2022 in 3.6.2022 Gre za družbeno odgovorno Univerzo v smislu zelenega digitalnega prehoda in kako ga speljati . Več informacij se nahaja na spletni strani <http://www.irdo.si>. Možno je sodelovanje tudi na sami konferenci. Za upokojene profesorje ni plačila kotizacije.

K pravilom delovanja Centra se doda nov člen, kot sledi. *»Člani centra so redni, če so sodelovali na Univerzi v Mariboru in izredni, če prihajajo iz tujih in domačih univerz in strokovnih organizacij«.*

Sklep soglasno sprejet.

Izraz podpore Ukrajini

Vodja centra pove, da se pridružimo izjavi Evropskega združenja univerz, ki združuje več kot 850 univerz in v zvezi z vojno v Ukrajini izraža solidarnost študentom in akademskemu osebju ter celotnemu prebivalstvu te države. Obsoja rusko agresijo in se zavezuje k mirnemu vzajemnemu razumevanju, strpnosti. Kljub trenutni situaciji vsi upamo, da se bo s preudarnim pristopom ta kriza hitro končala. To je splošni del. Izjava Evropskega združenja Univerz vsebuje še sedem točk, ki se navezujejo na podporo Ukrajini.

Sklep 7

Skupščina sprejme podporo Ukrajini ter se pridružuje izjavi Evropskega združenja Univerz. Skrbijo nas ogrožena življenja študentk in študentov, profesorjev in zaposlenih na ukrajinskih univerzah ter trpljenje celotnega ukrajinskega naroda zaradi nasilja, ki ga povzroča invazija Rusije nad Ukrajino.

Vabljen gostja Jelka Reberšek Gorišek, dr. med., spec. in vodja skupine za medicino zasl. prof. dr. Zmago Turk sta predstavila pobudo za posvet *Pacientova pravica do zdravljenja oz. vnaprej izražena volja pacientov*. Spletni dogodek se bo organiziral v četrtek, 21. aprila ob 10.00 uri. Zasl. prof. dr. Zmago Turk je dodal, da s kolegico Jelko Reberšek Gorišek sodelujeta že veliko let, prav tako se ji je zahvalil za dano pobudo.

Prof. dr. Jožica Knez Riedl pripomni, da se vse zadeve ne dajo rešiti na sistemski oz. nacionalni ravni, na zelo individualni ravni pa zelo velikokrat okoli nas mrgoli veliko različnih anomalij in problemov, ki bi jih ljudje morali pomagati reševati. Pove izkušnjo, da se nanjo obračajo letniki 80+, ki želijo vzpostaviti kontakt z zdravstvenimi ambulantami. Za vzpostavitev kontaktov se od ljudi ne glede na leta ali druge težave zahteva, da berejo in pišejo elektronska pisma, SMS sporočila, snemajo in pošiljajo fotografije.

Pove, da je informacijska tehnologija super, ampak tukaj manjka en člen, in sicer *človek in njegov posluš za sočloveka*, da jim pomaga v takšnih stiskah. Od ljudi, ki imajo stik s pacienti, bi bilo potrebno zahtevati, da se vživijo v položaj starejših. Ljudje imajo tudi klastrofobijo, zato

se izogibajo dvigal, elevatorjev v trgovinah in podobno. Potreben je *človek*, da jim pomaga v takšnih stiskah.

Pri informacijski tehnologiji se mnogi ne znajdejo in je ne zmorejo. Rešitev ni samo v opismenjevanju z novo tehnologijo.

Zasl. prof. dr. Jože Gričar pove, da smo lani začeli vzpodbujati organizacije, ki nudijo storitve senzorjem, da na svoji spletni strani uvedejo funkcijsko obliko da zgoraj na vrhu spletne strani kjer piše »za senzorje« in ko kliknemo na ta gumb, se pokažejo podatki, ki so pomembni za senzorje, zgoščeni, prirejeni, da jih je lažje uporabljati. Na eh spletnih straneh uvajajo tudi velikost črk in aplikacijo glasu črk, da se sliši, kajti so ljudje, kateri moraj o glas slišati. V organizaciji so pa zdaj začeli spoznavati, da spletne strani niso prilagojene starejšim, zato bo potrebno marsikaj prilagoditi. Povsod se uporablja ta fraza »saj imate vse na spletni strani«.

To bi bilo potrebno urediti tudi na spletni strani UM. Funkcijsko tipko za seniorje.

Tehnologija marsikaj omogoča, ampak vedno je potrebno imeti ožji stik do oseb. Problem je v tem, ker se varčuje in ni ljudi.

Seja skupščine je bila zaključena ob 12:15 uri.

Zapisali:

Vanja Borovac in

Nataša Marinič Petrovič

Vodja centra

zasl. prof. dr. Peter Glavič